

वन विभागांतर्गत वनरक्षक/रोपवन कोतवाल
आणि वनपाल/सहाय्यक लागवड अधिकारी
या सवंगातील कर्मचाऱ्यांना प्रतिमहा
रुपये १५००/- या दराने कायम प्रवास भत्ता
मंजूर करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महसुल व वन विभाग
शासन निर्णय क्र.एफएसटी -०१/१४/प्र.क्र.३५/फ ४,
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : २८ जानेवारी २०१६

प्रस्तावना :-

मनुष्य जीवन आणि वने, वन्यजीव,पर्यावरण व निसर्ग यांचे खूप जवळचे नाते आहे. जीवसृष्टीसाठी आवश्यक शुद्ध हवा, ताजे पाणी आणि सकस अन्न या तिन्हीचा आधार वने हाच आहे. सजीव सृष्टीच्या निर्मितीपासून माणसाला याची जाणीव आहे. म्हणूनच वृक्ष, वन्यजीव, जैवविविधता आणि पर्यावरण यांना मानवी जीवनात अनन्यसाधारण असे महत्त्व दिले असून त्याभोवती अनेक बाबी गुंफल्या गेल्या आहेत.

राज्याच्या एकूण भौगोलिक क्षेत्राच्या २०.१३% एवढे क्षेत्र आहे. वन आणि समृद्ध अशा नैसर्गिक संसाधनाचे संरक्षण, संवर्धन, विकास आणि व्यवस्थापन करण्याकरिता वन विभागांतर्गत क्षेत्रीय आस्थापना कार्यरत आहे. त्याचबरोबर वन विभागांतर्गत सामाजिक वनीकरण संचालनालयामार्फत खाजगी, पडीक आणि सामुहिक जमिनीवर वृक्षरोपणाचा महत्वाकांक्षी कार्यक्रम वेळोवेळी घेण्यात आला असून त्याद्वारे हरित महाराष्ट्र संकल्पना प्रत्यक्ष दृष्टीक्षेपात आणण्याचा प्रयत्न या विभागामार्फत झाला आहे. सदर काम पुढील काळात देखील अधिक जोमाने पुढे नेण्याचा विभागाचा मानस आहे.

वन, वन्यजीव, जैवविविधता, पर्यावरण यांचे संरक्षण व संवर्धन आणि वनक्षेत्र आणि वृक्षाच्छादन वाढविण्यासंदर्भातील जबाबदाऱ्या समर्थपणे पेलण्यासाठी तळस्तरावर (Ground Level) काम करणारे वनरक्षक / रोपवन कोतवाल आणि वनपाल/ सहाय्यक लागवड अधिकारी हे वन विभागांतर्गत आघाडीचे (On front line) कर्मचारी म्हणून संबोधले जातात. या कर्मचाऱ्यांना प्रसंगी २४ तास रात्री-अपरात्री आपले कर्तव्य अतिशय दुर्गम, अतिदुर्गम, डोंगर कड्या-कपाऱ्यात, खोल जंगलात, नक्षलग्रस्त प्रभावित आणि आदिवासी क्षेत्रात बजावावे लागते.

वर नमूद भागात दळणवळणाच्या सुविधा अत्यंत तुटपुंज्या आहेत. त्यासाठी त्यांना महिन्यातून जवळपास २५ दिवस वन आणि वनेतर क्षेत्रात पायी, सायकल किंवा मोटारसायकलने नियमित फिरती करावी लागते. प्रसंगी ही कामे करत असताना काही कर्मचारी/अधिकारी यांना प्राण गमवावा लागला आहे. यावरून ते करीत असलेले काम अत्यंत जोखमीचे आहे, हे स्पष्ट होते. या कर्मचाऱ्यांना नेमून दिलेले कार्यक्षेत्र एकसंघ (Compact Patch) नसल्यामुळे भौगोलिक क्षेत्राचा विचार करता वनरक्षक व

वनपाल यांच्या कार्यक्षेत्राचा परिसर खूप मोठा आहे. गस्तीची/फिरतीची परिमणाकारकता आणि प्रवास भत्त्याची रक्कम या दोन्ही बाबी निगडीत आहेत.

वनरक्षक व वनपाल या संवर्गातील कर्मचाऱ्यांची प्रवासभत्त्यांची देयके वेळेवर तयार करून मंजुरीसाठी सादर करणे कार्यालयीन कर्मचाऱ्यांना शक्य होत नाही. त्यामुळे सदर कर्मचाऱ्यांना ठोक स्वरूपात दरमहा कायम प्रवास भत्ता लागू करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

वन विभागातगत वनरक्षक/रोपवन कोतवाल आणि वनपाल/सहायक लागवड अधिकारी यांना दरमहा रु.१५००/- इतका कायम प्रवासभत्ता लागू करण्यास खालील अटी आणि शर्तीच्या अधीन राहून शासन मान्यता देण्यात येत आहे :-

- १) संबंधित पदधारकाने त्यांना नेमून दिलेल्या फिरतीच्या दिवसांइतकी फिरती प्रत्येक महिन्यात पूर्ण करणे आवश्यक आहे.
- २) केलेल्या फिरतीच्या दिवसांचा आढावा दर ३ महिन्यांनी घ्यावा.
- ३) ज्या महिन्यात विहित केलेल्या दिवसांपेक्षा कमी फिरती असेल त्या महिन्याचा भत्ता अनुज्ञेय होणार नाही.
- ४) कायम प्रवास धारकाने पुढील महिन्याचा नियोजित फिरती कार्यक्रम अगोदरच्या महिन्याच्या १० तारखेपर्यंत वनक्षेत्रपाल/लागवड अधिकारी यांना सादर करावा व त्यानुसार फिरती करावी.
- ५) उपरोक्त दैनंदिनी प्रत्येक महिन्याच्या ५ तारखेस सादर करावी व त्या दैनंदिनीस कार्यालय प्रमुख म्हणून वनक्षेत्रपाल/लागवड अधिकारी यांनी मान्यता दिल्याशिवाय कायम प्रवास भत्ता अदा करू नये.
- ६) या संदर्भातील संनियंत्रण पर्यवेक्षकीय अधिकारी म्हणून सहायक वनसंरक्षक/सहायक संचालक आणि वरिष्ठ अधिकारी यांनी करावे.
२. सदरचा खर्च संबंधित कर्मचा-यांचे वेतन ज्या लेखाशिर्षांतर्गत काढले जाते त्या लेखाशिर्षांतर्गत मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा.
३. हा शासन निर्णय १ फेब्रुवारी २०१६ पासून अमलात येईल.
४. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ३०१/२०१५ दिनांक २४/११/२०१५ रोजी मिळालेल्या संमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

५ सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१६०१२८१२१६३४१४१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(डी. एल. थोरात)

सह सचिव (वने)

प्रतिलिपी :-

- १) मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन
- २) मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव
- ३) प्रधान सचिव (महसूल), महसूल व वन विभाग
- ४) सर्व अपर मुख्य सचिव /प्रधान सचिव/सचिव
- ५) सर्व विभागीय आयुक्त (महसूल)
- ६) जिल्हाधिकारी, सर्व
- ७) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हापरिषद, सर्व
- ८) महालेखापाल-१/२(लेखा व अनुज्ञेयता महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर
- ९) महालेखापाल-१/२(लेखा व अनुज्ञेयता/लेखापरिक्षा, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर
- १०) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन बल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
- ११) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक तथा महासंचालक, सामाजिक वनीकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- १२) व्यवस्थापकीय संचालक, वन विकास महामंडळ मर्यादित कडबी चौक, नागपूर
- १३) सर्व प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, महाराष्ट्र राज्य, वन भवन, नागपूर
- १४) सर्व अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, महाराष्ट्र राज्य,
- १५) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (मुल्यांकन व संनियंत्रण), सामाजिक वनीकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- १६) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, सर्व
- १७) सर्व मुख्य वनसंरक्षक/वनसंरक्षक/उपवनसंरक्षक
- १८) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी